

แถลงการณ์แนวร่วมนิสิต นักศึกษา รักษาธรรมชาติ ฉบับที่ 1/2557

“ขอทางเลือกจัดการน้ำ ไม่เอาเขื่อนแม่วงก์”

เรื่อง คัดค้านการอนุมัติรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA) โครงการเขื่อนแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์

ถึงประชาชนชาวไทยทั้งหลายท่านคงทราบแล้วว่าขณะนี้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเตรียมจะมีการประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านแหล่งน้ำ (คชก.) ในวันพุธที่ 19 พฤศจิกายน 2557 เพื่อทำการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพโครงการเขื่อนแม่วงก์จังหวัดนครสวรรค์ (EHIA) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

เป็นที่ทราบกันดีว่าการสร้างเขื่อนแม่วงก์ แม้จะลดน้ำท่วมในเขตพื้นที่อำเภอลาดยาวได้ร้อยละ 30 ลดน้ำท่วมในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางได้ร้อยละ 1 และลดภัยแล้งในพื้นที่ชลประทานฤดูแล้งได้ร้อยละ 25 แต่จะทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำที่มีคุณภาพในการหล่อเลี้ยงพื้นที่กิจกรรมและเกษตรกรรมที่สามารถดูดซับคาร์บอนได้ 10,400 ตัน คาร์บอน เป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่า 13,000 ไร่ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการสูญเสีย “ระบบนิเวศ” ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์และพื้นที่ใกล้เคียงเนื่องจากเป็นบริเวณรอยต่อของการกระจายทางชีวภูมิศาสตร์ (Unique Biogeography) ของการกระจายพืชพรรณและสัตว์ป่าจากภาคเหนือและภาคใต้รวมกัน ส่งผลต่อประชากรสัตว์ป่า ต้องสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหาร ซึ่งรวมไปถึงสายพันธุ์ที่สำคัญ เช่น เสือโคร่ง ช้าง และนกยูง รวมทั้งสูญเสียต่อการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติครั้งใหญ่ในระยะเวลาที่ก่อสร้างกว่าสิบปีด้วย ซึ่งเขื่อนแม่วงก์นั้นนอกจากจะไม่สามารถแก้ไขการจัดการทรัพยากรน้ำ และไม่สามารถป้องกันอุทกภัยในพื้นที่ก่อสร้างแล้วยังจะทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติต้องถูกปิดกั้นการเข้าถึง และประชาชนในพื้นที่ต้องถูกเวนคืนที่ดินนับหมื่นไร่

ท่ามกลางคำทักท้วงและข้อสงสัยของประชาชนในหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นิสิต นักศึกษา นักวิชาการและผู้สนใจด้านสิ่งแวดล้อม ที่ได้แสดงออกถึงความห่วงใยในเรื่องนี้ โดยในรอบหลายปีที่ผ่านมาได้มีการจัดกิจกรรม เวทีเสวนาหรือการแสดงออกของประชาชนในหลากหลายมิติและรูปแบบ เช่น กิจกรรมการเดินเท้าของอ.ศิน เฉลิมลาภ ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากพี่น้องประชาชนเป็นเสมือนการส่งต่อความรู้สึกไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักในการพิจารณาเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังรวมถึงหลากหลายคำถามและข้อสงสัยเกี่ยวกับรายงาน EHIA ฉบับนี้ยังคงไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร โดยเฉพาะประเด็นเรื่องประสิทธิภาพของ EHIA และ EIA ต่อการประกอบการพิจารณาโครงการเขื่อนแม่วงก์ ความถูกต้องแม่นยำและความทันสมัยของข้อมูล ความเป็นอิสระของผู้จัดทำ องค์ประกอบของคณะ

กรรมการฯ ที่ไม่ได้เปิดให้ผู้ที่มีความคิดเห็นต่างจากหลายที่มาเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและยังขาดผู้ชำนาญการในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาอนุมัติรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมฯ (EHIA) ดังกล่าวจึงเป็นเสมือนใบเบิกทางให้มีการก่อผลกระทบเชิงลบต่อพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า รวมทั้งประชาชนในพื้นที่อย่างมหาดศาล

ดังนั้นแนวร่วมนิสิต นักศึกษารักษาสิ่งแวดล้อมจึงขอแสดงจุดยืนในการคัดค้านและเรียกร้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระดับการพิจารณารายงานฉบับนี้ ที่ยังมีจุดบกพร่องและไม่สมบูรณ์ในหลายประการ เพื่อพิทักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติของเรามีให้ถูกทำลายไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และขอให้มีการปฏิรูปการทำรายงาน EHIA ให้เป็นไปตามแนวทางที่อาจารย์รตยา จันทรเทียร ประธานมูลนิธิ-สืบนาคะเสถียร ได้เสนอไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มเติมเครื่องมือในการพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้นคือ SEA หรือการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์โดยเครื่องมือที่มีอยู่ไม่เพียงพอ เพราะการทำลายป่าต้นน้ำแห่งหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อคนปลายน้ำ การพิจารณาเพียงแค่ EHIA อย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ
2. เจ้าของโครงการต้องไม่เป็นผู้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาในการทำรายงาน EIA และ EHIA โดยตรง ควรมีกองทุนหรือระบบกองกลาง โดยให้หน่วยงานกลางทำหน้าที่จัดหาผู้ทำรายงาน เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้เป็นสมบัติของคนทั้งชาติ หน่วยงานส่วนกลางจึงจำเป็นต้องเข้ามาดูแลผลประโยชน์ของประชาชน
3. EIA และ EHIA ต้องมีอายุจำกัด เพราะป่าไม้สามารถมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ กล่าวคืออาจเกิดการอพยพเข้ามาของสัตว์ต่างๆ เข้ามาหากินในป่าแห่งนั้นมากขึ้นหรืออาจจะมีการสำรวจพบพันธุ์หายาก ซึ่งอาจจะตกสำรวจจากเดิมในการสำรวจครั้งก่อนๆ EIA และ EHIA จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ
4. คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ (คชก.) ควรมีตัวแทนมาจากภาคประชาชน ตัวแทนจากองค์กรภายนอก ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้ผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ (คชก.) จะต้องเปิดที่นั่งให้ประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมรับฟังการพิจารณาและมีสิทธิที่จะเสนอเหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านในการพิจารณา EIA และ EHIA
5. รายงาน EIA และ EHIA ไม่ควรจะเสนอและแก้จนกว่าจะผ่าน หากพิจารณาแล้วว่าทรัพยากรต่างๆ ที่เสียไปนั้นไม่คุ้มค่างับการลงทุน โครงการเหล่านั้นควรจะยุติโครงการลง

รวมทั้งการสนับสนุนทางเลือกการจัดการน้ำตามรูปแบบที่อาจารย์ศศิณ เฉลิมลาภ เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียรได้แถลงการณ์ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2557 ที่ผ่านมาคือ “ทางเลือกการจัดการน้ำแบบบูรณาการ” **กรณีไม่ต้องสร้างเขื่อนในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ บนฐานการเชื่อมโยงโมเดลการจัดการน้ำระดับบุคคล ชุมชน และตำบล** อันมีที่มาจากการวิเคราะห์โครงการเขื่อนแม่วงก์ โดยวิธีการมองภาพรวมของทุกพื้นที่เอาความต้องการน้ำของพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นตัวตั้ง ขยายไปให้พื้นที่อื่นๆ ที่ไม่ขาดน้ำ และมีศักยภาพที่จะ

พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กได้มารอพุ่งไปด้วย ณ ที่นี้จะแยกพิจารณาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่วงก์และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์ศักยภาพทางเลือกการจัดการน้ำออกเป็น 4 พื้นที่

1. พื้นที่แม่วงก์ตอนบน

ยุทธศาสตร์คือการจัดการน้ำหลาก พื้นที่ปลูกพืชไร่ในพื้นที่แม่วงก์ตอนบน โดยในระยะแรก จำเป็นต้องซ่อมแซมฝายและประตูน้ำที่ชำรุดในลุ่มน้ำย่อยคลองไทร และคลองหินลาด เพิ่มเติมโครงการชลประทานที่เป็นฝายและประตูน้ำขนาดเล็กที่จำเป็น มีการขุดลอกตะกอนสมำเสมอ ปลูกหญ้าแฝกริมน้ำเพื่อกันตะกอน โดยในระยะยาวควรมีการส่งเสริมการเปลี่ยนพืชไร่เป็นเกษตรผสมผสาน สร้างประตูน้ำเพื่อชะลอและลดปริมาณน้ำหลากที่เขื่อนกัน ตลอดจนขุดลอกลำน้ำแม่วงก์จากแก่งเกาะใหญ่ถึงเขื่อนกันให้สามารถกักเก็บน้ำในฤดูแล้ง สะสมน้ำจากลำน้ำในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ที่มีมาตลอดปี ททยอยปล่อยไปด้านแม่วงก์ตอนกลาง

2. พื้นที่แม่วงก์ตอนกลาง

ควรพัฒนาอ่างห้วยหินลับ (คลองแห้ง) ให้กักเก็บน้ำเพิ่มเติมและเติมน้ำเข้าสู่แม่วงก์ตลอดปี เพิ่มเติมฝาย เก็บกักและยกระดับน้ำในลำห้วยแม่วงก์ที่บ้านวังชุมพรและพื้นที่อื่นๆ ที่มีศักยภาพ ตามหลักวิศวกรรมรวมถึงการปรับปรุงระบบฝายเดิมที่บ้านท่าตาอยู่ ฝายไผ่สูง และวังชาน รวมถึงประตูน้ำคลองขุนลาดให้มีประสิทธิภาพสมบูรณ์ ขุดลอกลำห้วยแม่วงก์และลำห้วยที่แยกจากแม่วงก์ทุกเส้นเพื่อเก็บน้ำไว้ในลำน้ำ พื้นที่นี้มีศักยภาพในการพัฒนาระบบการสูบน้ำใต้ดินด้วยไฟฟ้า มาเสริมในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก บริเวณบ้านวังชุมพรเพิ่มเติม ทั้งหมดจะสามารถชะลอน้ำในช่วงน้ำหลาก และกักเก็บน้ำเพื่อทยอยแบ่งให้พื้นที่แม่วงก์ตอนล่างและพื้นที่ลาดยาวต่อไป

3. พื้นที่แม่วงก์ตอนล่าง

คือพื้นที่ที่รับน้ำมาเติมลำน้ำจากลำห้วยตะกวดที่มีต้นน้ำที่บ้านธารมะยมและห้วยน้ำหอมที่มีต้นน้ำจากบ้านเขาแม่กระทู้ทางฝั่งตะวันตกและพื้นที่รับน้ำจากฝั่งเขาหลวง มีศักยภาพในการจัดการต้นน้ำด้วยฝายชะลอน้ำบนพื้นที่ภูเขา และพัฒนาอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ขอบเขามากมาย เพื่อกักเก็บและเติมน้ำให้ที่ราบในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ที่ราบกว้างใหญ่ของลุ่มน้ำแม่วงก์ตอนล่าง (วังม้า) นี้มีศักยภาพในการพัฒนาบ่อน้ำตื้นและการขุดบ่อน้ำขนาดเล็กในไร่นา นอกจากนี้ในลำน้ำแม่วงก์ยังมีการสร้างฝายกักเก็บน้ำสามแห่ง ที่มีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว

4. พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการเขื่อนแม่วงก์อำเภอลาดยาวและอำเภอมือง

มีศักยภาพแหล่งน้ำที่ซ่อนอยู่ของลาดยาวคือ บึงหล่ม หนองอีเหนียง คลองหินลับ-คลองยี่มแย้ม รวมถึงอ่างเก็บน้ำหลวงพ้อจ้อย ซึ่งยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์และพัฒนาศักยภาพให้มากเท่าที่ควร หากสามารถศึกษาข้อมูลและฟื้นฟูให้เป็นแหล่งน้ำที่กระจายน้ำ ไปกักเก็บในบ่อน้ำในส่วนบุคคลให้ทั่วถึงน่าจะสามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้งไปได้มาก โดยจะต้องกักเก็บน้ำส่วนเกินในช่วงน้ำหลากของคลองม่วง และลุ่มน้ำแม่วงก์ ที่ไหลแผ่ข้ามลุ่มน้ำมาเก็บกักไว้ในแหล่งน้ำให้ได้ โดยอาจ

พิจารณาต้งนำบางส่วนจากแม่น้ำปิงเข้ามาใช้ด้วย แต่จะต้องสร้างระบบกระจายน้ำขนาดเล็กและ
บ่อเก็บน้ำขนาดเล็กทั่วทั้งพื้นที่ลาดยาวที่ขาดแคลนน้ำ จากแหล่งน้ำเดิมที่มีอยู่แล้วทั้ง 4 แหล่ง

อนึ่งข้อเสนอข้างต้นเกิดจากการรวบรวมข้อมูลและมีการศึกษาวิเคราะห์ที่ชัดเจนทางวิชาการอยู่ก่อนแล้วเราจึง
ขอเรียกร้องให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คณะรัฐมนตรีซึ่งนำโดย ฯพณฯ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรีและประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (สปร.) โปรดรับคำสั่งและการกระทำนี้ไว้
พิจารณา

เราแนวร่วมนิสิต นักศึกษา รักษาธรรมชาติมิได้มีเจตนาที่จะคัดค้านหรือขัดขวางการกระทำใดที่จะก่อให้เกิด
ความเจริญและความมั่นคงของชาติ แต่เราขอวิงวอนให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เป็นธรรม มีเหตุผล และตั้งอยู่บน
ผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวไทย เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายในภาคหน้าจากการกระทำที่เร่ง
ร้อน จนหลงลืมและละเลยผลกระทบในเชิงลบต่อธรรมชาติที่จะตามมา และการตัดสินใจเรื่องธรรมชาตินั้นเป็นหนทางที่ไม่
อาจย้อนกลับมา หากก้าวผิดพลาดและไม่อาจทำให้เป็นเหมือนเดิมได้อีก

เราขอ หากท่านได้ยินเสียงของสรรพสัตว์และธรรมชาติ คงเป็นเสียงของการวิงวอนว่าหากแม้ชีวิตของเขา บ้าน
ของเขาและแหล่งอาหารของเขาจะต้องถูกทำลายลงด้วยเหตุผลบางประการ ขอให้เราประชาชนทั้งหลายและผู้มีส่วน
ตัดสินใจจงพิจารณาอย่างรอบคอบ รอบด้านและรอบรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเสียสละอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้ นี่จึงเป็น
โอกาสดีอีกครั้งที่เหล่านิสิต นักศึกษา และประชาชนผู้ใส่ใจในธรรมชาติ จะได้แสดงพลังของความห่วงใย ทั้งต่อชาวบ้าน
สัตว์ป่า และป่าไม้ที่กำลังจะได้รับความเดือดร้อนจากรายงานดังกล่าว เพื่อรักษา เจตนารมณ์ของเราในการอนุรักษ์
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อุดมสมบูรณ์ตลอดไป เพื่อประเทศ เพื่อธรรมชาติ เพื่อสัตว์ป่าและประชาชน...

แนวร่วมนิสิต นักศึกษา รักษาธรรมชาติ

16 พฤศจิกายน พ.ศ.2557

แนวร่วมนิสิต นักศึกษา รักษาธรรมชาติ (นนรช.)

ประกอบด้วย

1. ชมรมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ชมรมรักษ์ป่า อนุรักษ์ธรรมชาติ รักสิ่งแวดล้อม หรือ (ชมรม ๓ รัก) คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. กลุ่มเยาวชนธรรมศาสตร์เพื่อประชาชน (LYTP)

6. กลุ่มเสรีนนทรี ม.เกษตรศาสตร์
7. ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
8. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. กลุ่มนิสิตจุฬาฯ คัดค้านเขื่อนแม่วงก์
10. กลุ่มลูกชาวบ้านม.บูรพา
11. กลุ่มนิสิตคัดค้านเขื่อนแม่วงก์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน
12. ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยบูรพา
13. กลุ่มหยดน้ำ ม.รังสิต
 - ชมรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
 - ชมรมสังคมธรรมาธิปไตย
 - ชมรมทักษิณสัมพันธ์
 - ชมรมรักษ์สิ่งแวดล้อม
14. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
15. กลุ่มกล้าคิด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
16. ชมรมจักรยานธรรมศาสตร์
17. เครือข่าย TU Eco-Net มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
18. ทูตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์